

ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ποιον υπάρχει ἀρχή τοῦ ἀριστοῦ τῶν πολιτευμάτων; Ἐκεῖνο βεβαίως κατὰ τῶν αἰώνων τὴν μαρτυρίαν, ὅπου ἐπιμεροῦσιν ἀναλόγως πάντες ἀδιάφορον δέ, ἂν καλῆται δημοκρατία, ἀριστοκρατία, ἢ βασιλεία, δεδότηται καὶ συνταγματικῆ. Ἀρκεῖ ἡ ἐξουσία, εἴτε εἰς πολλοὺς, εἴτε εἰς ὀλίγους διανέμεται, ἢ καὶ εἰς ἑνὸς μόνον συγκεντροῦται χεῖρας, νὰ μὴ ἐκπίπτῃ εἰς ὑπερβολὴς καὶ καταχρήσεις, παρεκβίνουσα δὲ ἐνίοτε κατὰ τύχην ἐκ τοῦ μέσου ὄρου νὰ ἐπανέρχῃται πάλιν εἰς αὐτὸν ἐλαστικῶς καὶ ἀδιάστως διότι εἰς τὴν συμμετρίαν μόνην κεῖται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τῶν κοινωνιῶν, καθὼς εἰς τοὺς εὐκράτους καιροὺς καὶ τόπους ἀκμάζει μάλιστα ἡ εὐρωστία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ἄν τούναντίον οἱ νόμοι δὲν ἀποτελῶσιν, ὡς αἱ χορδαὶ εὐρύθμου μουσικοῦ ὄργανου, τὴν ἀρμονίαν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ πωλῆται μὲν ἀναίσχυντως ἡ δικαιοσύνη, λείπῃ δὲ ἡ ἡσυχία, τὰ δὲ δημόσια ὑποργήματα γίνονται λάφυρον ραδιούργων, ἀντὶ νὰ ἤρρηξιμύωσιν ὡς θραεῖον τῆς ἰκανότητος, ὥστε καὶ εἰς τοὺς ἀνωτάτους αὐτοῦ βαθμοὺς προδιβάζονται κατὰ χεῖριν βήανσοι τινες καὶ ἀπειρόκαλοι, διτιδήποτε δυ-

Τόμ. Β.

μα τότε φέρῃ ἡ πολιτεία, ὑπὲρ ὀλίγων κυρίως φροντίζει, τὸ δὲ πλῆθος καὶ τὸ ἔθνος ὡς κάσχον ἐπιθυμεῖ καὶ σπουδάζει αὐτομάτως ν' ἀπαλλαγθῇ ὅσον εἶδόν τε τοιαύτης θλιβερᾶς καταστάσεως, τὴν δὲ καταστροφὴν τοῦ δράματος οὔτε στρατοὶ πολυάριθμοι, οὔτε ναυτικαὶ δυνάμεις, οὔτε σοφίας καὶ πλοῦτου δόξα, ἰσχύουσιν ἐπὶ πολὺ νὰ ἀναστειλῶσι.

Σημεῖον ἄρα εὐνοῦμο καὶ σώφρονος καὶ δαρκοῦς πολιτείας ὑπάρχει οὐχὶ πάντως ἡ πολυπλήθεια τῶν πόλεων, ἢ ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν οἰκοδομῶν καὶ πλατειῶν καὶ ἀμφόδων, οὔτε δὲ ἡ πολυτέλεια τῆς αὐτῆς καὶ τῶν ἐρχόντων ἢ σκανδαλώδους ἀσωτία· ἀλλ' ἡ ἀληθὴς τῶν κατωτέρων τάξεων εὐμερία, μάλιστα δὲ πασῶν τῆς γεωργικῆς. Ἐπειδὴ αὐτὴ ὑπόκειται ὡς πλατεία βάσις τῆς πυραμίδος, αὐτὴ τρέφει τοὺς ἀνθρώπους, αὐτὴ προπαρασκευάζει τὴν ἀκατέργαστον τῶν τεχνῶν ὕλην αὐτῆ τῆλος πάντων ἀνορύττει διηλεκτῶς ἐκ τῶν σπλάγχχνων τῆς γῆς τὸν ἀσφαλέστατον καὶ ἀνεξάντλητον πλοῦτον.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπικρατειῶν τῆς Ἑυρώπης ἡ Ἀγγλία μάλιστα διαθρυλλεῖται παρὰ πάντων ὡς τόπος πολιτικῆς δυνάμεως καὶ πατρὶς αὐτοῦ ἔθνος τῆς ἐλευθερίας. Ἀλλὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη φαίνονται ὡς σώματα ἰδίαν ἕκαστον ἀτάκτως καὶ χούνας διανύοντα τροχῶν, μὴδὲ εἰς κέντρον τι κοινὸν συνελκόμενα. Καὶ ὅμως ἐπειδὴ οἱ πολῖται δύνανται ἀνυποστόλως σχεδὸν νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ γράψωσι, νὰ συνέρχωνται εἰς μυριοπληθεῖς συνελύσεις καὶ νὰ γνωμοδοτῶσι περὶ ἄλλοτριῶν τῆς ἐρεῦνης αὐτῶν πραγμάτων, οἱ σοφισταὶ τοῦ συνταγ-

Τευχ. ΔΑ.